.....

Poliția politică în Imperiul Rus la sfârșitul sec. XIX - începutul sec. XX: cazul Basarabiei

Igor CHIOSA,
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova

Dicționarul Cambridge definește poliția politică ca o forță polițienească care colectează în secret informații despre persoanele care sunt în opoziția guvernului, încercând să facă această opoziție mai slabă, folosind adesea metode ilegale și violente.

Din definiția prezentată, putem conchide că astfel de tip de poliție este caracteristică regimurilor autoritare și/sau totalitare, nedemocratice, care, pentru a se menține la putere, folosesc structurile de forță în lupta contra opoziției încălcând astfel legea.

Poliția politică, sub diferite forme a existat în Imperiul Rus și până la urcarea împăratului Nicolae I pe tron, dar izbucnirea și ulterior înăbușirea răscoalei decembriștilor (1825) l-a determinat pe noul împărat să reformeze poliția politică cu scopul de a asigura continuitatea monarhiei țariste absolutiste.

Înfrângerea în Războiul Crimeii (1853-1856) a dus la anunțarea și implementarea, de către împăratul Alexandru al II-lea a unor reforme care au cuprins toate aspectele vieții imperiului. Evident, activitatea reformistă a cuprins și poliția politică din imperiu.

Reformele împăratului Alexandru al II-lea cu scopul de a calma, într-o oarecare măsură, spiritele în imperiu nu au dat rezultatul scontat. Atentatele teroriste asupra funcționarilor de rang înalt, inclusiv a împăratului nu scădeau din intensitate, iar mișcările social-revoluționare s-au dezvoltat rapid în anii ’70-’80 ai secolului XIX.

Noile tactici utilizate de către revoluționari împotriva statului, precum și noile forme organizaționale ale structurilor revoluționare, au dus la o nouă reorganizare a poliției politice pentru a face față noilor provocări.

Basarabia, fiind parte componentă a Imperiului Rus, se supunea acelorași legi ca și alte gubernii, prin urmare, activitatea poliției politice se răsfrângea și asupra spațiului dintre Prut și Nistru. Ca și în cazul altor gubernii, activitatea poliției politice în Basarabia era în responsabilitatea șefului departamentului de jandarmi, cu sediul la Chișinău iar poliția politică acționa conform regulamentelor venite de la centru și avea drept scop protejarea monarhiei absolutiste.